

bejde. Men det er jo Dagleje, det er ikke fast Arbejde! Det kan ikke hjælpe noget, at den højtærede Landbrugsminister vilde tage Haanden fuld af Flyvesand og saa sige: Her staaer jeg med en fast Masse. Det vilde rimeligvis glide bort mellem Fingrene paa ham alligevel, og han vilde om et Øjeblik staa med en tom Haand; kom der et lille Vindpust, vilde det flyve helt fra ham. Forholdet er dette, at disse Kontrakter, mange af dem i hvert Fald, er Daglejekontrakter. Det er ikke saaledes, at det i disse Kontrakter, saa vidt jeg kender dem, er fastslaaet, at vedkommende Husmand skal med tre Maaneders Opsigelse have saa og saa meget i Løn pr. Maaned eller pr. 3 Maaneder eller pr. 14 Dage, hvad enten han arbejder hver Dag for Arbejdsgiveren eller ej; han faar i Virkeligheden Løn for de Dage, han arbejder.

Men desuden er der sket dette, at Landbrugsministeriets Fortolkning ogsaa paa et andet Punkt opfattes i Strid med Forordningen af 27. Maj 1848. Den opfattes nemlig saaledes, at Landbrugsministeriet har godkendt, at Kontrakten paa en Gang indeholder Bestemmelse om Udleje af Huset og om Arbejdsydelsen. Jeg har her en Daglejekontrakt, som ganske vist kaldes en Kontrakt mellem en Godsejer og en Skovarbejder, om, at denne Skovarbejder er i fast Tjeneste — men i Virkeligheden skal den paagældende arbejde mod Dagløn eller Akkordbetaling i Skoven. Han er altsaa en ganske almindelig Skovarbejder. Der foreligger altsaa her en almindelig Skovarbejderkontrakt, som forenes med en Kontrakt om Tjeneste og Tjenestebolig; og denne Kontrakt indeholder en Bestemmelse om, at det ikke er Arbejderen tilladt at arbejde for andre; 40 Hverdage om Aaret maa han disponere over, dog ikke selv, men alt efter Arbejdslederens eller Ejerens nærmere Bestemmelse. Se, dette er netop det modsatte af, hvad man tilsigtede allerede ved Forordningen af 27. Maj 1848, § 5, og jeg haaber, at den højtærede Landbrugsminister er enig med mig heri og slet ikke mener at have godkendt eller nogen Sinde at ville godkende Kontrakter af den Beskaffenhed. Thi saa, snart Arbejdskontrakten og Kontrakten om Huset er forenede, fremkommer den Tvangssituation, som netop Forordningen af 27. Maj 1848 vilde afskaffe, idet Husmanden, som sidder i sit Hus og har begyndt at dyrke sin Lod under saadanne Forhold, er et meget svagt Siv i Godsejerens Haand. Det drejer sig i dette Tilfælde om et Hus med Tilliggende af 7 Tdr. Land, og fra dette Hus kan

vedkommende Skovarbejder efter denne Kontrakt udsættes med 3 Maaneders Varsel, hans Lejemaal kan opsiges med et Fjerdingaars Varsel til Ophør en 1. Maj eller en 1. November. Han har altsaa ikke det Opsigelsesvarsel, som sikredes ved Forordningen af 27. Maj 1848; 6 Maaneder til en 1. Maj, end sige det 1 Aars Varsel efter 7 Aars Forløb, som skal gives i Henhold til Loven af 30. Juni 1919. Men efter de Udtalelser, den højtærede Landbrugsminister har fremsat i Dag, maa jeg gaa ud fra, at han er enig med mig i, at saadanne Kontrakter ikke er lovlige, og nærer den Opfattelse, at Landbrugsministeriet heller ikke har erklæret saadanne Kontrakter for lovlige, og hvis saa er, kan vi vel nok blive enige med Hensyn til Affattelsen af den Ændring af Loven, som nu er bebudet.

Jeg skal gøre opmærksom paa et andet Forhold vedrørende Gisselfeld og en hel Række Arbejdere under Gisselfeld. Det drejer sig her om Kontrakter mellem de paagældende Arbejdere og Gisselfeld Kloster, som er blevet godkendt i Landbrugsministeriet. Mange af disse Kontrakter indeholder Bestemmelser, som gaar ud paa, at den aarlige Afgift forhøjes, naar Brugeren ophører at arbejde under Klosteret. Her er f. Eks. en Kontrakt, hvori der staaer, at der svares en aarlig Lejeafgift af 24 Kr., det forhøjes til 150 Kr., hvis Lejeren ophører at arbejde under Klosteret. Det er altsaa ikke en fast Arbejdskontrakt, det er en Daglejekontrakt og affattet saaledes ved Sammenblanding af Kontrakt om Arbejde og Kontrakt om Hus, at der endogsaa er indført en Tvangsbestemmelse om, at hvis Arbejderen ophører at arbejde under Klosteret, skal Lejen forhøjes. Det, denne Arbejder skulde have naaet ved Loven af 30. Juni 1919, var det, at der var sikret ham 8 Aars Besiddelse af Huset, saaledes at han kunde sidde og dyrke sin Huslod med Sikkerhed for, at han ikke kunde fjernes fra den i 8 Aar, og saa kunde han ved Siden af slutte Kontrakt med Gisselfeld Kloster om Daglejerarbejde med den Selvstændighed, det gav ham, at han kunde være sikker paa at kunne blive siddende i sit Hus, uden at der paa nogen Maade blev tilføjet ham nogen Fortrød fra Klosterets Side, uafhængig og sikker som Besidder af det Hus og den Lod, han dyrker. Der er en hel Række af den Slags Kontrakter. Her er en anden, hvorefter der svares en aarlig Lejeafgift af 40 Kr., der forhøjes til 80 Kr., hvis Lejeren ophører at arbejde under Klosteret. Og saaledes videre. I et andet